СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 243. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 19 жовтня 1931. VOL. XXXIX. No. 243. Jersey City, N. J., Monday, October 19, 1931. THREE CENTS.

ВЕЛИКА ПАРАДА В ЙОРКТАВН

МІСЦЕВІСТЬ ПРИБРАЛА ХАРАКТЕР 18 СТОЛІТТЯ. В ПРОМОВАХ ПІДЧЕРКНЕНО АНҐЛЬО-САКСОНСЬКУ ПРИЯЗНЬ.

ЙОРКТАВН (Вірджінія). — Торжество 150-літньої річниці битви під Йорктавном не стягнуло в пятницю такої сили народу, якої можна було сподіватися, коли би в четвер не був падав дощ та не було хмарно. Відкриття пропямятної таблиці анґлійському ґенералови Корнвалісови дало теж притоку деяким патріотам відмовитися від участи у відкриттю торжества.

Найбільше було клопоту з історичним походом, бо костюми поперемакали. Та провідник церемонії не тратив гумору й переконував учасників паради, що тоді, як велася битва під Йорктавном, теж падав дощ і жовніри та населення ходили в перемоклих чоботах і убраннях. Значить, коли тепер приходиться парадувати в перемоклих костюмах, то це є тільки вірним представленням дійсности.

В отворенню свята взяли участь 13 говернорів, котрі представляли 13 стейтів, які істнували в часі битви під Йорктавном.

З говернорів найбільшу увагу звертав на себе нюйорський говернор Рузвелт, якого многі витали як „наступного президента". Йому справлено велику овацію. Рузвелт говорив усього 3 мінути, але його промова мала найглибший змисл з усіх промов, які виголошено на святі. Рузвелт підчеркнув, що жиємо в часах, в яких кинено визов свободі, та заявив, що не можна піддаватися розпуці, деспотизмови і хаосови.

Рано підчас отворення свята велике стадіюм, яке може примістити 30,000 видців, стояло майже пусткою. На протязі пятниці оглянуло місце торжества яких 15,000 людей.

Під таблицею, присвяченою ґенералови Корнвалісови, виднів напис: „В доказ почувань Вірджінії для матернього краю". Ґовернор Вірджінії, Полярд, заявив, що нема тепер до Анґлії ніякої ненависти, яка жевріла тому 150 літ, бо тепер думають про Анґлію як свій матерній край.

Лорд Корнваліс, нащадок того, що боровся проти американських кольоністів, зазначив, що тільки така благородна нація як американська могла зважитися на те, щоби виставити пропамятну таблицю ґенералови Корнвалісови.

Ґовернор Полярд підчеркнув, що отсе торжество є триюмфом ідеалу, якого ще досі не осягнено. А є ним світовий мир. А щоби був мир, треба справедливости.

ОБЖАЛУВАЛИ ЕПИСКОПА КЕНОНА.

ВАШИНГТОН. — Джеймса Кенона мол., епископа методисько-епископальної церкви, обжалувала лава присяглих суддів за те, що він не зголосив з виборчих фондів $65,300, які він зібрав на кампанію проти Ал Смита.

Епископови грозить вязнича кара від 5. до 10 літ.

ШЕРВУД НА ПОШЛЮБНІЙ ПОДОРОЖІ.

МЕКСИКО СІТИ. — В Ню Йорку пошукує леґіслятурна комісія фінансового дорадника мейора Вокера, молодого Росела Шервуда, щоби дізнатися про його міліонові спекуляції на біржі, а тимчасом газетярський репортер знаходить його в Мексико Сіти, де він живе в однім з найкращих готелів враз з молодою жінкою, з якою недавно одружився. Коли йому звернули увагу, що його пошукують, він заявив, що тепер є занятий приватними справами, бо відбуває пошлюбну подорож.

ВПЕРТИЙ МОЗЕС.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Джордж Мозес, запитаний про пиво й Лігу Націй, далі стоїть вперто при своїм, що подавляюча більшість населення є проти знесення проґибіції й приступлення Америки до Ліги Націй.

„БІДНИЙ" КЕПОН.

ШИКАГО. — Оборонці ватажка бандитів Кепона добирали найкращої вимови, щоби гарними, але пустими словами вплинути на фармерських суддів, щоб увільнили Кепона, якого уряд завзявся знищити. Адвокати казали, що уряд був би краще зробив, як би не закидав Кепонови марнотратности, а тисячі, які видав на ті закиди, призначив на їду для бідних людей. Старі фармери тільки похитували головами, слухаючи таких промов.

ВІРИТЬ, ЩО В НІМЕЧЧИНІ КАПІТАЛІЗМ ЗАДЕРЖИТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — До Америки прибув з Берліна д-р Карль фон Сіменс, голова одного з найбільших німецьких промислових заведень, яке дає роботу 10,000 робітникам. Сіменс каже, що соціялісти не ростуть у силі та що одинокі промисловці й капіталісти можуть двигнути Німеччину й добути їй в світовій торговлі й промислі те місце, яке вона мала до світової війни.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

Шість місяців буде українська програма на радіо що вівтірка в годині 7-мій зі станції W. A. A. M. в Нюарку, Н. Дж. Перша програма у вівторок, 20. жовтня, в годині 7-мій вечер.

ПІМСТА ЗА ПОК. ГОЛУФКА — НА УКРАЇНСЬКІМ ТЕАТРІ!

До чого доходить нагінка засліплених україножерних фанатиків, вказує факт, який стався кілька днів тому у місті Бжеску, у краківськім воєвідстві. Приїхав туди український вандрівний театр П. Карабіневича. Кілька місцевих „діялачів" розвили аґітацію за бойкот театру, який мав — мовляв, відповісти за... трускавецький атентат. Боївка, зложена з кількох осіб, на чолі з місцевим секретарем ББ (!), станула коло дверей і нікого не пускала до середини. Хто ввійшов туди, був записуваний на „чорну дошку". Одночасно театральні афіші замазано написами: „Преч з українськімі бандитамі". Цікавою „діяльністю" займаються санаційні діячі в Бжеску.

З КРАЄВОЇ ХРОНІКИ.

В суперечці за квочку Юстина Ленчук з Тарнович, перемиського повіту, зранила Анну Риґловську. 87-літня бабуня вмерла третього дня. — В Бродах арештували залізничого урядовця, Володимира Боднарчука, котрий під покришкою, що є власником більшого майна, купив на векслі фотографічний апарат за 400 зол. у Львові. — Комітет воєвідської вистави в Тернополі хоче призначити 5,000 зол. на будову дому ім. Голуфка в Тернополі „для спільного вжитку Поляків і Русинів".

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ТЕПЕРІШНЯ КРІЗА.

Професор берлінського університету, Войтінський, випустив недавно одну зі своїх численних праць, яку посвятив питанню — „Скільки коштує теперішня кріза?" Матеріяльні втрати, які спричинила кріза в поодиноких державах, можна обчислити на підставі ограничення продукції в промислових державах, а в рільничих — на підставі упадку вивозу рільничих продуктів. По обчисленню проф. Войтінського страти Німеччини, Анґлії й Америки переходять суму 100 міліярдів нім. марок. Страти інших держав Европи й Америки обчисляє проф. Войтінський на суму 350 міліярдів марок. Цих 450 міліярдів це потрійна вартість запасу золота цілого світа, або подвійний обіг грошей цілого світа. Мимо всього кошти господарської кризи є багато менші як кошти світової війни. Не можна одначе знайти в історії людства катастрофи таких розмірів і страт як теперішня кріза.

ПРОЦЕС ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ У ВИЛЬНІ.

У Вильні розпочався процес проти Александра Вординського, довголітнього інспектора дібр гр. Пшезьдзіцького, якому закидають зловживання на суму близько 1 міліона злотих. Рівночасно на лаві обвинувачених засів надлісничий дібр Хоцянович, якому також закидують спроневірення 52,000 злотих. Оба підсудні заявили, що не почуваються до вини.

ПИВО ДЛЯ ВТІХИ.

Конґресмен Бритен з Іллінойс каже, що коли би допустити пиво в Америці, то це вратувало би яких 20,000,000 людей. А це мало би велике значіння з психольоґічного боку. Крім того державна каса заробила би річно $300,000,000, оподатковуючи бочку пива по $10.

АРЕШТУВАЛИ ЩЕ ОДНОГО ВБИВНИКА Т. ГОЛУФКА?

„Ґазета Польська" повідомляє, що окрім арештованого Бутрина і Криска поліція зловила третього учасника вбивства Т. Голуфка. Імя цього третього покищо держать у тайні. „Ґазета Польська" тільки подає до відома, що це один з чільних орґанізаторів О. У. Н.

ПЕРЕНЕСЛИ НА ЗАХІД.

В останніх роках тернопільська влада перенесла на захід таких Українців, функціонарів ріжних урядів та вчителів: Скарбового радника М. Майкозського до Білостоку, скарбового радника Мрица й ветеринаря Гірняка до Буска, Данила Цурковського до Радома, лікаря д-ра Парфановича до Кракова, директора ґімназії М. Губчака до Пйотркова, начальника скарбового уряду Івана Топольницького до Кельц.

ТРУП У СЯНІ.

Коли Бартатівки, пов. Бжозів, з ріки Сян добули трупа Казимира Павловського, 30-літнього селянина з Бартатівки. Підозрівають, що його хтось замордував, а потім кинув до ріки.

СМЕРТЬ ДІТЕЙ У СУШАРНІ ОВОЧІВ.

У Гірку (Перемищина) в сушарні овочів Ів. Парадинця впало до печі двоє дітей: 3-літній Степан Лихий і 4-літня Марія Парадинець, яка хотіла ратувати хлопчика. Батьки витягли дівчинку вже звуглену, а хлопчик так попікся, що помер по дорозі до шпиталю.

МАШИНА ДЛЯ ЗАЛІЗНИЧИХ КАСІЄРІВ.

Давнише в залізничих касах мусів бути великий запас білетів, щоби вдоволити всякі подорожницькі вимоги гостей. Рівночасно з тим труднощі контролі залізничих касієрів дозволяли їм поповнювати всякі зловживання. Тепер у залізничих касах Німеччини і Франції заводять машини, при помочі яких касієри друкують на місці всякий вимаганий гостем білет. Протягом одної хвилини ця машина випускає 100 білетів. Новий спосіб не лише упрощує працю касієрів, але автоматична контроля не позволяє їм допускатися крадежі білетів.

ҐАНДІ І ПАРИЖАНКА.

Ґанді відвідав Париж. Підчас проходу великого Індійця по вулицях міста приступила до нього Парижанка, вручила йому пакуночок і зникла. Поліційна охорона, що проводила Ґандія, підозріваючи, що в пакуночку є бомба, віднесла його в затишний куток і отворила з великою обережністю. В пакуночку знайшла лише звичайні штани, якими стидлива Парижанка хотіла обдарувати Ґандія.

МЕК ДОНЕЛДОВИ НЕ ДАЛИ ГОВОРИТИ.

В маленькому майнерському виборчому окрузі Чатон (Анґлія) присутні на вічу не дали говорити Мек Донелдови. Вони підняли страшний галас при появі його на плятформі. На це Мек Донелд відповів: „Вереск ніколи мене не лякав і не злякає. Хулігани не репрезантують дійсного понуття виборців з Чатону". Після того він опустив збори.

ЗАБОРОНИЛИ ВЖИВАТИ УКРАЇНСЬКИЙ ГЕРБ.

Рогатинське староство розіслало 7 серпня ц. р. всім громадським урядам у своїм повіті обіжник ч. III. 1901/30, в якому забороняє вивішувати підчас концертів і національних свят герб тризуб. Староста д-р Янецький мотивує свою заборону тим, що правдивим гербом „Земі Червенской" є лев, який Русини, „звані Українцями", вживали за часів Австрії. Герб „тризуб", на думку старости, вживаний Українцями щойно від 1919 року як символ зеднання українських земель, в склад яких мала входити також „Всходня Малопольска", а сьогодні цей герб пан староста в Рогатині вважає демонстрацією та підкресленням сепаратизму Українців супроти Польщі. Тому вживання такого гербу на печатках і т. д. приведе за собою навіть розвязання українських товариств.

ЗОЛОЧІВ ШАНУЄ МОГИЛИ УКРАЇНСЬКИХ БОРЦІВ.

На золочівському цвинтарі спочиває понад 20 стрільців У. Г. А. з 1919 р. В останніх роках ці могили почали западатись, а хрести падати. О. д-р Юрик та д-р Олесницький подбали про те, що тлінні останки тих вояків не перенесено до спільної могили, як цього вимагало воєвідство, а навпаки, золочівські Українці перемурували ці запалі могилки на тривкі могили. Велика заслуга в тім золочівської молоді та ремісників. Дня 21. IX. відбулося в Золочеві посвячення відновлених могил. У величавім святі приняли участь понад 1,000 осіб. По акті посвячення промовляли о. д-р Юрик і д-р Олесницький. Могили покрито вінками.

150,000,000 СВІТЛЯНИХ ЛІТ.

Д-р Бабе, астроном з Гамбурґа, відкрив у констеляції Великої Медведиці біля 60 мряковин. Збірниця цих мряковин є від землі найдальше віддалена, бо на цілих 150,000,000 світляних років. Дотепер знали лише найбільше віддалення спіральних мряковин у констеляції Діви і Коси Береніки, яке виносить біля 12,000,000 світляних літ.

СМЕРТЬ У КИПЯТКУ.

В Лодзі впав у котел із кипятком власник ритуальної лазні. Ніхто цього не завважив і трупа витягли щойно кілька годин пізніше.

ВТІКАЧІ З ЧЕРВОНОГО РАЮ.

В скрині на залізничій станції в Столпцях знайшли 16-літнього Павла Верневича, який утік таким чином з Мінська. На відтинку Колосово біля Столпців перейшов кордон ґірничий інжинір Карденберґ. В Москві обвинувачували його в саботажах і він утік перед опікою ДПУ.

УРЯД БРІНІНҐА ОСТАВСЯ ПРИ ВЛАДІ

НАЦІОНАЛІСТИ, ФАШИСТИ ТА КОМУНІСТИ ОБЄДНАНИМ ФРОНТОМ СТАРАЛИСЯ ПОВАЛИТИ ЙОГО.

БЕРЛІН (Німеччина). — Райхстаґ закінчив свою коротку сесію й пішов на вакації до 23 лютого 1932 року. Канцлер Брінінґ здобув перемогу над своїми противниками зі сторони комуністичної та реакційних партій. Довіря урядови висловлено 295 голосами проти 270. Це була особиста перемога Брінінґа, що властиво сам переводив усю боротьбу з опозицією.

Райхстаґ також відкинув пропозицію реакціонерів та комуністів, щоб призначити нові вибори. Проєкти уряду в його дальшій державній праці, як унутрі держави так і на міжнароднім полі, райхстаґ одобрив. Тепер Брінінґови надано право й можливість свобідно переводити в життя всі намічені ним реформи. Між іншим Брінінґ заявив, що він буде старатися всіми силами привести до згоди між робітництвом та підприємцями.

Коли Ґітлеровці побачили, що вони не перепруть своїх бажань у райхстаґу, вони, на заклик їх лідера в парляменті, д-ра Фіска, покинули салю засідань. Ґітлеровці тепер грозять, що вони знову розпічнуть в народі боротьбу проти уряду Брінінґа.

ЯПОНІЯ АНЕКТУЄ МАНДЖУРІЮ.

ТОКІО (Японія). — Воєнна партія отверто заявляє, що питання Манджурії для Японії є питанням її життя чи смерти. Тому Японія не може змінити свого становища й поведінки супроти Манджурії. Коли прийде час, то Японія не спиниться перед анектуванням її.

З кол міністерства справ закордонних заявляють, що допущення Лігою Націй до засідань у її Раді Америки не порушує добросусідських взаємовідносин Японії з Америкою. Японія протестувала проти допущення Америки лише стоячи на засадах права. Тепер, коли Америка вже бере участь у засіданнях Ради, Японія буде старатися кооперувати також і з нею.

БУДУТЬ РІШАТИ БЕЗ ЯПОНІЇ Й КИТАЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Американський представник, консуль у Женеві, Ґільберт, почав активну участь у засіданнях Ради Ліги Націй. Японський делеґат, що боровся проти допущення Америки, стрінув його з підчеркнутою ввічливістю.

Слідуюче засідання Ради Ліги буде провадитися без участи Японії й Китаю. Сподіваються, що праця Ліги Націй затягнеться ще на тиждень, бо ситуація дуже складна.

КИТАЙЦІ ЧУБЛЯТЬСЯ.

ДЕЙРЕН (Манджурія). — В місті Ціцікар, де положений важний залізничий вузол, прийшло до крівавої бійки між двома китайськими арміями. Армія ґенерала Чей Ґенпенґа старалася захопити місто в користь манджурських незалежників. Вона стрінула опір з боку сторонників єдности з Китаєм. Ще годі сказати, по чиїй стороні буде перемога.

Ситуація тепер у Манджурії така, що японська армія в ніякім випадку не може звільнити окупованих нею районів, бо на терені Манджурії вже розплодилося багато окремих банд, „армій", ґенералів, сторонників ріжних орієнтацій, що загрожує страшною крівавою анархією в Манджурії.

Японські офіційні чинники рахують, що за останні чотири тижні в південній Манджурії вбито 840 Корейців, не рахуючи вже, скільки загинуло самих Китайців у міжусобній боротьбі та підчас бандитських нападів.

КОМУНІСТИ ПОСОБЛЯЮТЬ МЕК ДОНЕЛДОВИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Комуністи несподівано виставили своїх кандидатів до парляменту в окрузі, де кандидує Мек Донелд, а також в тій окрузі, де кандидує його противник, лейборист Ґендерсон. Це розбиває голоси Партії Праці в окрузі Мек Донелда на його користь, а в окрузі Ґендерсона на користь консерватиста.

Вибори вже почалися й прийшли перші висліди з тих районів, де виступали кандидати лиш одної партії. Дотепер вибрано: 47 консерватистів, 7 лібералів, що стоять за мито; 5 лібералів, що підтримують Ллойда Джорджа, й 6 лейбористів.

ЗАВОРУШЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ.

КАРДІФ (Анґлія). — 300 безробітних мужчин і жінок урядили демонстрацію під проводом комуністів. Коли поліція старалася спинити демонстрантів, прийшло до бійки. 60 полісменів своїми палками розіґнали демонстрацію. 5 демонстрантів попали до шпиталю, а кількох полісменів покалічено.

РОЗВОДИ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Парлямент приняв параґраф конституції, яким в Еспанії дається право подружам розводитися. До цього часу в Еспанії розводи були заборонені римсько-католицькою церквою. Процедура розводів в Еспанії тепер буде легка, що наближається до мексиканської чи російсько-комуністичної. Відтепер мужчини й жінки матимуть рівне право в певних випадках домагатися розводу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РІЧНИЦЯ НАРОДИН ДЕРЖАВИ

Отсе святкують Злучені Держави 150-літню річницю побіди під Йорктавном, бо 19 жовтня 1781 р. англійський ґенерал Корнваліс піддався зі своїми військами ґенералови Джорджови Вашинґтонови. В тім дні закінчилася властива боротьба за американську незалежність. І от тому день цей являється народинами теперішних могучих Злучених Держав.

Заки приступлено до виготовлення програми цього свята, довго дебатовано над цим, як відсвяткувати здачу анґлійського ґенерала Корнваліса, щоби не задраснути почувань анґлійського народу. Та в самій Анґлії піднеслися з цеї нагоди голоси, які гостро скритикували тодішнє поведення анґлійського уряду супроти кольоній в Америці. Самі анґлійські голоси виправдували давно й тепер повстання американських кольоністів як реакцію на гнет і визиск. Америкаж святкує отсю побіду ще й так, що відслонює підчас свого торжества памятник лордови Корнвалісови, котрий боровся проти неї.

З військового боку не булоб Американцям чим так дуже величатися. Бо фактом є, що під Йорктавном мали американські кольоністи два рази більше сили ніж Корнваліс. І це правда, що Анґлійці боролися завзято й з посвятою, поки не вичерпали всієї амуниції. Але й правда те, що вони до того часу стояли краще, бо мали постійну поміч від Анґлії, а американським кольоністам приходилось боротися дуже часто голодними й босими. Пощастило кольоністам з того боку, що Німець фон Стайбен зорґанізував їхні розбиті відділи в армію, та що на їх сторону перехилилася Франція так, що вже під Йорктавном боролося з кольоністами 7,700 французьких жовнірів. Та всеж таки заважив найбільше завзятий дух Вашинґтона, котрий ніколи не тратив віри в остаточну побіду, та його хист, завдяки якому він завжди по кождій невдачі орґанізував нові сили і так довів нарід до побіди.

Йорктавн невелика місцевість. І не великі числом армії там бились. І невелика це була боротьба лом армії там бились. І невелика це була боротьба. Та мимо того сталася там велика подія, яка вирішила долю великого народу. Бо битву під Йорктавном уважають народинами Злучених Держав.

Отсе свято є торжеством побіди ідейного зриву колишніх американських кольоністів до боротьби проти насильства. Це є свято ідеї й побіди права нації на самостійне й вільне життя.

„РІДНА ШКОЛА" В ЮВИЛЕЙНОМУ РОЦІ Й ЕМІҐРАЦІЯ.

Виконуючи домагання представників „Рідної Школи", висловлена на Загальному Зїзді 25 березня 1931, постановила Головна Управа „Рідної Школи", цей найвищий громадянський чинник на українських землях під Польщею для справ українського шкільництва й виховання, **відновити Делеґатуру „Рідної Школи" для Злучених Держав Америки й для Канади,** яку то Делеґатуру я вів до 20 липня 1929. Одночасно заіменувала мене своїм делеґатом, наділяючи мене потрібними повновластями.

Виконуючи волю зорґанізованого загалу, я прибув поновно на американську землю, щоби подякувати українській Еміґрації за її дотеперішню поміч, поінформувати її про досягнення „Рідної Школи" за останній час, про її пляни на будуче, вказати на всю небезпеку, яка нам як народови грозить від теперішнього стану шкільництва в Польщі, а тимсамим (без огляду на діймаючу господарську кризу) піднести допомогу „Рідній Школі" з боку української Еміґрації в Америці.

Рік 1931 — це рік 50-літнього ювилею „Рідної Школи". На рідній землі нема громадянина, нема орґанізації, нема товариства, які не взяли би діяльної участи у звеличенні праці трох поколінь, що трудились повних 50 років на те, щоби виплекати в українських масах бажання **рідної школи** для української молоді, щоби покласти основи для національного виховання. Особливо жовтень 19331, місяць народин „Рідної Школи" перед 50 роками, обходить маніфестаційно все українське громадянство в Рідному Краю.

Було би незрозумілим явищем, колиб у цих загальних виявах пошани до півстолітних змагань народу недоставало уваги, голосу, чи допомоги української Еміґрації; колиб вона не взяла збільшеної участи в цих радісно-творчих національних маніфестаціях.

Для цієї справи ось такі практичні поради:

1. Кожда місцевість уладить у себе спільними силами всіх місцевих українських орґанізацій **ювилейний обхід** у честь 50-літньої діяльности Товариства „Рідна Школа" у старому краю.

Таким ювилейним обходом може бути концерт, театральна вистава, діточі вистави чи подібні уладження з доходом для „Рідної Школи" в старому краю.

Масову участь української громади на ювилейному обході використати для скріплення основ **місцевої** рідної школи в своїй американській громаді, зглядно для започаткування української школи та заповнення її українською дітворою.

2. Якщоб з яких причин був неможливий спільний ювилейний обхід у даній місцевости, його уладять поодинокі товариства ґрупами чи окремо.

3. Незалежно від спільного обходу, кожна українська одиниця й кожна орґанізація, товариство, братство чи сестрицтво обовязані **зложити відповідний ювилейний дар** для старокраєвого Товариства „Рідної Школи", щоби в ювилейному році заманіфестувати нашу взаїмну лучбу розуміння історично-національного інтересу. Зазначуємо, що 40 відсотків жертв приділюється **на будову будинку для середніх фахових шкіл у Львові,** для яких „Рідна Школа" вже набула відповідну площу.

4. В ювилейному році повинні масово **вступати в члени „Ріної Школи"** українські Громадяни Злучених Держав і Канади, вплачуючи одного доляра членської вкладки на рік.

5. Орґанізації, Товариства, Братства, Сестрицтва повинні **вступати в члени-добродії** „Рідної Школи", вплачуючи одноразово 50 долярів.

6. В місцевостях, в яких справа „Рідної Школи" не розяснена як слід, повинні відбутися віча (за попереднім порозумінням зі мною), на яких я зобовязуюся виступити з рефератом.

Позатим — я буду інформувати Українську Еміґрацію шляхом преси (наскільки одержу місце) про всі справи Товариства „Рідна Школа" в старому краю і радо послужу листовними відповідями на всякі запити у звязку з цією справою.

7. З огляду на те, що через мій припізнений приїзд (не з вини українського громадянства, ані з моєї) міг би ювилейний рік „Рідної Школи" проминути без участи американсько-української Еміґрації, — прохаю поспішити з тою справою, трактуючи її як наглячу. Всіх людей доброї волі прохаю взяти негайно ініціятиву в свої руки, забуваючи при цій справі про свої місцеві чи ґрупові урази та непорозуміння.

8. Всякі грошеві посилки прохаю спрямовувати туди, куди кому вгодно, з домаганням — доставити їх на всякий випадок якнайшвидше до „Рідної Школи" у Львові. — Заявляю при цьому, що я також уповажнений відбирати гроші, призначені для „Рідної Школи".

Делеґатура „Рідної Школи" на Злучені Держави й Канаду:

Лев Ясінчук, делеґат.

Теперішня адреса:
Leo Yasinchuk,
217-219 East 6th Street,
New York, N. Y.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

МАЮТЬ РАЦІЮ.

Японці кажуть, що вони нічого не мають проти того, коли Америка стане членом Ліґи Націй і візьме участь у рішенню її в справі японсько-китайського конфлікту. І мають повну рацію.

Коли Америка признає авторитетність рішення Ліґи Націй там, де вона є безпосердньо зацікавлена, то чомуж тоді не признавати авторитетности Ліґи взагалі, але ухилятися від відповідальности за цілу діяльність Ліґи Націй?

ЯПОНСЬКІ ВИКРУТАСИ.

Японія тепер заявляє, що вона не може забрати своїх військ з Манджурії, бо там панує хаос і анархія. А хто посіяв ту анархію й хаос, як не сама Японія? Адже до часу японської окупації Манджурії вона знаходилася в виключному становищу в Китаю й зберегала спокій та порядок.

Та це не новий спосіб прикривання державами своїх заборчих намірів і поступовань. Отак саме робив другий член Ліґи Націй, а тепер навіть і член Ради Ліґи, Польща, котра захопила Галичину та інші українські землі від української національної й правної влади. Отак саме вона поступала, коли захоплювала стару литовську столицю Вільно.

Такі приклади заразливі й може статися так, що неодному з теперішніх заправил у Ліґі доведеться стати перед фактом, що й у їх володіннях хтось сторонній почне „заводити порядок", бо там пануватиме „анархія". Треба дивитися на корінь справи й відшукати причини „анархії", щоб їх знищити, коли дійсно Ліґа хоче спокою в світі.

ЛЮБИТЕЛІ БІЛИХ ПЛЯМ.

Польський „рицерскі дух", що часом воняє так, як від запитого самогоном польського „патріота" в Америці, „не любить" нічого темного й брудного. А тому олівець польського цензора гасає по українських ґазетах у Галичині, „прочищуючи" від „бруду" друкарської фарби їх сторінки, залишаючи на шпальтах ґазет білі плями.

Та в очах кожного українського читача на тих білих плямах завжди виступають криваві рядки, на яких написано ляцькі жорстокости супроти українського народу. Ті білі плями ще раз нагадують українському народови, що його земля поневолена, що він уярмлений страшним варваром, який боїться навіть слова й переслідує слово, думку й навіть бажання.

На тих білих плямах написана кривава мартирольоґія українського народу й заклик до боротьби з брутальним, огидним завойовником українських земель. Ось, що нам говорять ті білі плями!

„НА ШІПКЄ ВСЬО СПАКОЙНО".

Колись російський маляр Верещаґін намалював картину, яка показувала замерзлого й снігом засипаного російського дозорця на відомій з російсько-турецької війни горі „Шіпка". Подібно можна тепер змалювати стан у Росії під большевиками, але замісць замерзлого дозорця треба показати замученого й замороженого Українця в лісах далекої російської півночі й написати: „Добровільно рубає ліс для експорту".

Друга картина Верещаґіна змальовувала величезну гору людських черепів, на якій сидів крук, а кілька інших бродило навколо могили. Назва картини була: „Апотеоза війни". Цеї картини перемальовувати не треба, а лише варто написати: „Апотеоза комунізму". Та ще коли дати пояснення крукам, як, наприклад, тому, що нагорі „Сталін", а іншим: „його помічники, Бернард Шов та вихвалювачі комунізму" — то й буде викінчена картина сучасности.

Ось так тепер „усе змінилося" в Росії.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Ювилейний Комітет у Гамілтоні. — Ви хіба завважили, скільки то вже було в нас голосів проти „подзенковань". Ви подаєте довжезну статтю, яка є одною великою подякою довгому рядови ріжних осіб. Для загалу є цікава сама подія, а не подяки. Уявіть собі, як виглядав би часопис, як би дати місце на того роду подяки. А преція треба би застосувати рівне право для всіх.

Подібні подяки можете знайти в краєвих часописах, але це є платні оголошення.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє своїх членів, що слідуючий мітінґ відбудеться 25 жовтня, зараз по Сл. Божій, при Оклей і Райс ул. На сей мітінґ проситься всіх членів прибути і незабути про місячні вкладки, бо лекше є заплатити за один місяць ніж за кілька нараз. — Николай Гуль, предс.; Іван Дацьків, секр.

А. Кащенко.

З ДНІПРА НА ДУНАЙ

Оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі.

(12)

За герготанням озерної птичини не можна було розмовляти, від скрекотуж, цьвірінькання й співу горішнього птаства прямо в ухах лящало... Під дубом удудукав чубатий хорошун одуд, на розлогих віттях верб буркотіли ніжні горлиці, а високо по деревах голосно скрекотіли сині, червонокрилі ракші та рябі, довгохвості сороки... І все те птаство кидало свою веселу роботу й нишкло на кілька хвилин тільки тоді, коли понад деревами шуміли крила шуліки, або зпід блакитного неба вчувався клекіт голодного орла.

— Невже, Господи, ми навіки покидаємо цей рай? — з нудьгою в серці спитав Гнат.

Не діждавши від брата відповіди на своє питання й почувши згодом, як кувала зозуля, він згадав свої дитячі літа й звернувся до зозулі:

— Зозуле, зазуленько!... Чи побачу я ще знову Великий Луг?

Зозуля обізвалася ще один раз і полетіла в осяяну теплим сонцем далечінь. Весела пташка не розуміла того, що Великий Луг покидають його давні хазяїни. Не гадала вона про те, що прийдуть сюди нові хазяїни: неситі чужинці; що тим чужинцям не болітиме серце за Великим Лугом, як його дітям Запорожцям; що повибивають вони птахів та звіря, покалічать залізними гаками рибу, повирубують відвічні дерева, а високі трави витолочать гуртами товару та кіньми й переведуть непорушний доси Великий Луг, красу Запорожа, в сипучі піски... Не розуміла зозуля всього того й полетіла, весело кукаючи, шукати собі десь любого подружа.

Козаки йшли один по одному й, посуваючись повагом на захід сонця, простяглися довгою стяжкою. Часто на шляху їм траплялися зарічки й затоки. Неглибокі зарічки вони переходили бродом; колиж протоки були глибокі, то доводилося рубати дерева, перекидати їх, по кілька в ряд, з одного берега на другий і переходити по них над водою. Траплялося й так, що зарічки були такі широкі, що перекинути дерево з берега на берег було неможливо; тоді доводилося рубати кілька десятків колод і, спускаючи їх на воду, вязати одну до одної аж поки такий живий, плавкий міст досягав другого берега.

Усе це брало багато часу й сили й, відійшовши від Січі за цілий день не більше як милю, козаки над вечір, стомлені вкрай, стали в плавні на ніч.

Ранком другого дня Запорожці знов пішли на захід сонця й через невеликий час натрапили на такий великий зарічок, що зробити на ньому міст булоб уже зовсім трудно.

— Доведеться вязати тороки! — звернувся Петро Рогоза до полковника.

Калниболоцький був тієїж думки.

Козаки зрубали кільканацять верб, обрубали їм гильки, стягли на воду й позвязували лозою по чотири верби до ряду. Далі наклали на ті верби впоперек ще рядок дрючків, і тороки були готові. Всякий такий торок держав десять козаків, і вони, відпихаючись довгими жердками, почали переїздити на другий бік.

В першу чергу полковник звелів перевезти кухарів з таганами, щоб поки переїдуть усі козаки, вони вспіли зготовити обід.

Побачивши, що справа затягнеться надовго, Гнат, щоб не гаяти марно часу, набив рушницю й пішов полювати. Ходити було недалеко: побачивши ступнів за сто очерет, молодий козак угадав, що за очеретом є озерце й повернув до нього. Не легко було продратися крізь рясний очерет, переплутаний колючою ожиною, а всеж таки Гнат ламав його й посувався далі, спускаючись до води.

Відхиливши останню стіну очерету, Гнат скамянів з дива. На озерці майже не знать було води — вона вся була вкрита качками, гусками, лебедями й іншим озерним птаством. Вся дичина майже не полохалась і тільки ті качки, що були ближче до берега, побачивши несподіваного гостя, трохи відплили від нього.

Гнатови було соромно стріляти, коли дичина була так близько, що її можна було брати руками, або бити кийком; до тогож його увагу звернули на себе водяні свині*), що цілою родиною, з дітьми, розташувалися на березі. Ці незграбні, невеликі тварини з не то поросячими, не то качиними носами й широкими, мов лопаточки, хвостами, одягнені в дуже коштовне футро, чіплялися пазурами своїх коротеньких лапок за коріння верби, обмите водою, вилазили на них з води, перекидалися через голову, бавилися з дітьми й знову падали у воду. Тут же недалеко, під корінням верби, сиділа видра з видрюком і смакувала молоденькі шпичаки**).

Гнат захопився видовиськом спокійного життя звірів і стояв, спустивши свою рушницю до долу. Аж тут, з гильки, що була в нього над головою, на водяних свиней каменем упав великий дикий кіт і, вхопивши зубами маленького бобрика, миттю зник з ним поміж травою.

Все це сталося так несподівано, що Гнат не вспів навіть розглядіти кота, проте, не стямившись, він у запалі всеж стрілив туди, де ще хиталася зворушена звірем трава.

Тільки вибухнув постріл, як над озером зчинився надзвичайний шум від свистіння крил та крику наляканого птаства. Важкі баби й гуси, піднімаючись з води, летіли так низько, що трохи не звалили Гната на землю. Вони билися одна об одну, зачіпали крилами за віти дерев і плуталися поміж листям; але врешті через хвилину вгорі над озером уже крутилися великі стада баб, лелек, гусей, лебедів, чайок і куликів, заступаючи своїми крилами світло сонця й наганяючи крилами такий вітер, що здавалося, наче над головою шугає вихор.

Коли птаство піднялося вгору, Гнат побачив на озері острівець, а на ньому кількасот птичих гнізд. По деяких з тих гнізд лежали крашанки, більшість же була з маленькими пташенятами. Гнатови дуже цікаво було подивитися зблизька на дзюбатих бабенят і він, не вагаючись, поскидав з себе зброю, роздягся й поплив до острова.

На острові зчинилася метушня. Пташенята, які були більшенькі, позбігали на воду; менші повилазили з гнізд і ховалися поміж травою, а ще менші тулилися одно до одного по гніздах, злякано цвірінькаючи. У повітрі теж був переполох: птиці спускалися нижче й літали над самою головою Гната.

Молодий козак плавав добре й за дві хвилини вже перехопився на остров. Тут гнізда були на всякому кроці. Качині й гусячі крашанки лежали прямо по ямках на темному піску, лебедіж та баби кублилися поміж високою травою. Гнізд лелек тут зовсім не було, бо вони на озері тільки гостювали; добуваючи споживок, кублятьсяж вони здебільшого на деревах та по стріхах хат.

Дивуючись великими, жовтими дзюбами незграбних бабенят, Гнат нагнувся й хотів узяти одну малу пташку до рук, але тільки що він простяг до неї руку, як мати пташки хутко підлетіла й ударила козака своїм міцним дзюбом у голову. Гнатови від того удару аж іскри пішли з очей; колиж він глянув угору, то побачив над самою головою кілька десятків жовтих дзюбів, що замірялися його бити. Захищаючи одною рукою очі, Гнат почав другою відганяти птиць, але це вже не помагало — баби не страхалися, кидалися на нього, мов несамовиті, били його крилами, драпали тіло кігтями й, що найгірше, довбали страшними дзюбами. За хвилину на поміч бабам підлетіли ще лебеді й навіть гуси й усі додавали своїх дзюбів до бабячих.

Бачить Гнат, що непереливки, та кинувсь у воду й поплив чим дуж до своєї зброї, але від того йому тільки погіршало, бо голова була зовсім необоронена й птиці довбали її, як хотіли.

Щоб хоч на хвилину вратуватися від діявольських дзюбів, Гнат пірнув під воду, та потреба дихати скоро примусила його виринути й тоді птиці кинулися на нього ще з більшим завзяттям. Козакови ставало темно в очах... Він почував, що через хвилину стане непритомним і заллється водою.

В ту мить почувся поклик старшого брата:

— Поринай знову, дурню!

Не стямившись, Гнат знову пірнув під воду, й тільки що його голова зникла під водою, як пролунав постріл, і птича зграя вихром закрутилась угору.

Петро знав, що Гнат на полюванні й пішов до нього ще тоді, як почув його постріл, турбуючись, чи не здибав Гнат вепра. Тепер він саме наспів, щоб виратувати брата й, стрілявши з рушниці, розігнав птиць.

(Дальше буде).

*) Борби.

**) Шпичак — стовбур молодої очеретини, що ще не випнявся зпід води.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ ДОПОМОГИ ЧЛЕНАМ У. Н. СОЮЗА.

В „Свободі", ч. 239, були надруковані на цю тему два листи: І. Каштанюка, гол. рек. секретаря УНС., і М. Мурашка, гол. предсідателя У. Н. Союза. Якщо можна і нечленам Головної Управи У. Н. Союза висказати свою думку в цім ділі, то я сказав би ось що:

Під цю пору негайна поміч членам У. Н. Союза безперечно потрібна, але не всім і не однакова.

Між членами УНС, як і загалом між членством якоїнебудь запомогової чи асекураційної організації, є двоякі люди.

1. Ті, що стали членами не з переконання, але під впливом хвилевого настрою, аґітації. Такі члени навіть у часі найліпших заробітків звичайно недбалі, вкладок своїх точно не платять і завдають богато безпотрібної роботи та коштів своїм відділам і Головній Канцелярії. Остаточно побувши в організації якийсь час, організацію покидають, звичайно завинивши меншу або більшу суму до свого відділу.

Через таких іменно членів каси відділові упадають нераз до того, що нема чим виплатити підмоги хорим, а члени, що правильно сповняють свої обовязки, тратять охоту і довіря до своєї організації.

Таким членам помагати в цю тяжку хвилю та продовжувати їх членство, значилоб тільки помагати їм і дальше підкопувати основи організації.

Таких членів найкраще мабуть лишити їх власній судьбі, бо їх число розмірно невеке і, колиб вони навіть з організації виступили, з цього вийшлаб не втрата — тільки користь для їх місцевих відділів і для цілого У. Н. Союза.

2. Далеко більша частина членів У. Н. Союза належить до іншої катеґорії людей. Є осуди, які вступили до організації після зрілої розваги і совісно сповнятюь свої членські обовязки. Ті члени заслугують на повну поміч з боку У. Н. Союза.

Якаж має бути ця поміч?

Поміч ця мусить залежати від спеціяльних обставин у кождому поодинокому випадкови, а що прослідити і видати осуд про ці обставини можуть найкраще місцеві люди, тому всяка поміч членам У. Н. Союза повинна йти головно через дотичні місцеві відділи і при їх співділанню.

Приміром, є член, який покладних грошей не має, але якого минулий рекорд показує, що він в нормальному часі, коли тільки міг, все сповняв точно свої обовязки. Дальше його рекорд показує, що коли цей член в наслідок лихої заробітної плати, слабости в родині, чи інших серіозних причин не міг на час заплатити, а заплатив за нього відділ, він все старався відділови оту позичку як найскорше віддати. Такому членови його відділ, коли в нього є готові гроші, повинен помогти, засилаючи за нього до Головної Канцелярії його вкладку.

Коли член не такий зовсім певний, відділ, заки зашле за нього його вкладку, повинен жадати від нього джоджмент ноту (векселя), підписаного ним самим та його жінкою і індорсованого (підписаного) також двома іншими членами або того самого відділу, або людьми, звісними відділови зі своєї характерности, на знак, що колиб той член відділови довгу не звернув, то вони цей довг за нього звернуть.

Колиж відділові гроші „заморожені" через те, що той банк, де вони були зложені — закритий, Головна Канцелярія У. Н. Союза могла би приняти чек такого відділу на суму не більшу як 75% замороженого депозиту, коли:

1. відділ пришле до Головної Канцелярії посвідку від ресівера, що відділ дійсно має у тім банку заморожену таку суму,

2. відділ пришле до Гол. Канцелярії відпис свого ордеру (наказу) ресіверови, щоби ресівер виплатив Гол. Канцелярії У. Н. Союза замісць відділови усі дивіденди, належні відділови, аж до висоти 75% дотичного замороженого депозиту,

3. відділ пришле до Гол. Канцелярії згоду ресівера на письмі, що він зробить так, як сказано під ч. 2,

4. відділ пришле до Гол. Канцелярії свій нот, у якім зобовяжеться звернути Гол. Канцелярії решту грошей, колиб повна сума, яку У. Н. Союз одержав з ліквідації, була менча від тої суми, на яку чек відділу був виставлений. Нот відділу повинен бути індорсований трома відповідальними членами дотичного відділу.

Як границю поставив я тут 75%, бо практика показує, що такий процент дістають звичайно депозитори із замкнених банків.

Коли відділ не має ніяких грошей, ні готівкою ні в ніякому банкови, тоді УНС і його орган „Свобода" моглиб помогти членам у той спосіб, що далиб їм змогу дещо заробити.

Приміром, за кождого приєднаного нового члена міг би УНС, замісць давати певну, для всіх однакову премію, подарувати орґанізаторови нового члена одномісячну вкладку, таку, яку дотичний орґанізатор все платив: Значить, коли орґанізатор платить місячно $2.00, УНС дарує йому $2.00. Колиж місячна вкладка орґанізатора виносить $3.00, то У. Н. Союз дарує йому $3.00.

За новозорґанізовані діти можна би давати 50 ц. і $1.00.

В той спосіб помагаючи самим собі, члени рівночасно помагалиб цілій орґанізації. Так поволи моглаб вирости поважна кампанія за приєднування нових членів. (При такій системі кампаній, як вони нераз переводяться, користають звичайно тільки одиниці, тай то не все ті, що помочи потребують).

Хто не має охоти або хисту до організовання нових членів, той міг би продавати книжки, які „Свобода" має на складі, або збирати передплату на „Свободу". Вільного часу тепер доволі і колиб тільки його відповідно використати, був би з цього хоч деякий хосен і для одиниць, які тепер терплять, і для У. Н. Союза.

Треба однак числитися з фактом, що є богато членів, які не всилі організувати других, або заниматися кольпортажею, добрих членів К. Н. Союза, які одначе не зі своєї вини попали в скрутне положення. Їх фонди вичерпалися, їх відділи осталися без цента. Що з такими робити? На мою думку, таким членам У. Н. Союз повинен допомогти через уділення їм позички.

Правда, статут УНС цього не передбачає, головно мабуть тому, що грамоти У. Н. С. в старім роді обезпечення не мають ґарантованої вартости в готівці, так, як це мають грамоти в нових родах обезпечення. Але мені здається, що цю правну перепону можна би якось оминути, тимбільше, що на ділі навіть і грамоти в старих родах обезпечення мають свою вартість в готівці, бож закон вимагає певних резерв.

Зрештою всякі закони і статути люди міняють так, щоб їм було краще; значить, і той статут можнаб евентуально змінити, може навіть через референдум. У цім ділі, на мій погляд, важнішим від усяких правних закарлючок є питання: що краще для добра організації і всього його членства, а вкінці для публики взагалі; чи щоби поодиноких членів, які, на думку місцевого відділу, отже тих, що їх найкраще знають, заслугують на повну поміч, з членства викинути і тимсамим позбавити їх і їхні родини усіх цих добродійств, які з того членства випливають, чи помогти їм остатись дальше членами організації?

Друге, не менше важне питання, є: Чи позичка уділена У. Н. С. є певна? Чи У. Н. Союз певний, що ті гроші будуть йому назад повернені, ще й з процентом?

Я думаю, що У. Н. Союз міг би позичити у цей ненормальний час свому членови невелику суму гроша — тільки на оплату членських вкладок до У. Н. Союза і до його відділу за нього самого і за інших членів його безпосередної родини, якими він опікується, — коли той член дасть У. Н. Союзови свій джоджмент нот, платний на кождочасне домагання У. Н. Союза (ан дімend), коли на тім ноті буде крім його власного підпису також підпис його жінки, коли вона має дістати по нім посмертне, і коли той нот буде також індорсований відділом того члена і двома членами відділу, звісними зі свого характеру і т. і.

Мені здається, що маючи такий нот від члена, У. Н. Союз був би певний свого гроша, бо колиб член не звернув позички за свого життя, то мусілиб за нього звернути цю позичку або його жінка, або його два ручителі, або відділ, або усі вони разом. А колиб той член передчасно помер, то також позичка мусіла би бути звернена або жінкою, або ручителями, або відділом.

Від такої позички платив би член 6% на рік.

З огляду на те, що при цього рода позичках булоб чимало клопоту з підписами, позичку таку требаб робити на суму, рівну вкладкам за 3 місяці, або й більше.

По одобренню позички Гоголовною Управою Гол. Канцелярія задержувалаб нот у себе, а дотичному відділови висилалаб посвідку і відповідні кредитові листки, які опісля відділ посилав би до Гол. Канцелярії зі своїми місячними звітами і вживав би їх замісць відповідної суми грошей.

Форму джоджмент ноту і інших форм в звязи з цею справою мусів би виробити адвокат У. Н. Союза, а здається, що ніякий іншюренс комішенер не буде противитися такого роду позичкам, бо вони булиб роблені в інтересі загалу членства.

Оце в загальних рисах те, що, на мою думку, У. Н. Союз міг би робити, щоби помогти членам у цю критичну хвилю. Коли деякі з цих думок можливі до переведення в дійсність, детайлі повинні бути оброблені відповідними людьби.

Та який плян помочи не був би принятий Головною Управою, його правосильність повинна бути обмежена до 3 або 6 місяців, щоби можна було провірити, чи він практичний. Якщо так, можнаб його опісля продовжати; колиж ні, можнаб його справити або заступити іншим.

На всякий спосіб робити щось у тому напрямі треба доконче. І то зараз.

І. Ардан,
член у. Н. Союза, від. 25.
Скрентон, Па.

Судця не може ніяк довідатися про літа свідка (старої діви). Тому питається її так:

Скільки літ мала ваша мама, як ви народилися?

— Двацять.

— А скільки літ тепер вашій мамі?

— Шістьдесять два.

—o—

Лікар: Ви мусите перестати пити горівку. Чи знаєте, що кожна чарка горівки скорочує життя на один тиждень?

Пацієнт: То не можливе, пане докторе, бо тоді я мусів би вже від сто літ лежати в гробі.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

PERIL IN EASTERN GALICIA.

The Unfulfilled Promise to Ukrainians.

Mr. Rhys Davies, Labour M.P. for Westhoughton, addressing a meeting of the Manchester Holiday Fellowship in the Chartered Accountants' Hall last night on his recent visit to Poland, said that unless the League of Nations or some other international authority stepped in to secure some form of autonomy to the 4,000,000 Ukrainians living under Polish rule, no one could tell what might happen to the peace of that part of Europe during the next few months. There existed in Eastern Galicia, where these Ukrainians resided, all the elements of a serious conflict. Whilst there were 40,000,000 Ukrainians in Russia under Soviet rule, it was still true to say that the several milions in Poland in spite of their sufferings, had no desire to be "Sovietised." If they could secure some measure of selfgovernment he thought they would be happier under Polish rule than under Moscow.

The Associated Powers and the Polish Government had definitely promised them autonomy, and he found no valid reason why that should not be granted. The Poles were nervous lest the culture of the Ukrainians might upset their regime, but Mr. Davies pointed out that the Czecho-Slovak statesmen had settled a similar problem by actually providing a Ukrainian university and other facilities for cultural development for the 1,000,000 members of the same race within the borders of that new republic. It must not be thought, however, that all the faults in Eastern Galicia lay at the doors of Warsaw. The Greek Catholic Church, which embraced the Ukrainians and the Polish Roman Church were in silent conflict on vital issues. He thought, therefore, that it was not fair to blame Governments for dificulties which emerged from religious antagonisms.

Mr. Davies said that he and the Rev. James Barr, M.P., had both been trying for some time to help in the removal of the causes for this tragic conflict, and was glad to be able to state that some headway had been made by lifting the issues involved beyond the propaganda stage, where for years past they had been buried. He ventured to make an appeal to the good sense of the statesmen at Warsaw to grant the minority rights promissed in that part of the world. He felt sure this could be done without in any way weakening the loyalty of the Ukrainians to the Polish regime. The Polish Government would satisfy the desires of men and women of goodwill all over the world and enhance the prestige of their country by a proper gesture towards the Ukrainians.

(**The Manchester Guardian,** October 3, 1931).

—o—

UKRAINIANS IN CZECHO-SLOVAKIA.

To the Editor of the Manchester Guardian.

Sir,—I do not wish to quarrel with Mr. Rhys Davies's analysis of the situation in Eastern Galicia. His realisation that a great part of the problem lies in the personality of the parish priest shows that his brief tour of inspection was fruitful in results. But he makes a misleading analogy with conditions in Czecho-Slovakia. President Masaryk probably did desire to settle the problem of Ukrainian culture in Czecho-Slovakia by founding a Ukrainian university at Prague. But does not Mr. Rhys Davies's estimate of a million Ukrainians in Czecho-Slovakia contain an error of exaggeration of something like 50 per cent? Is this Ukrainan university at Prague much more use to Podkarpatska Rus than a Ukrainian university at Poznan would be to Eastern Galicia or a Manx university in the Isle of Wight would be to the Isle of Man? While the political activities of its students, not all of whom come from Podkarpatska Rus, are a constant embarrasment to Czecho-Polish relations, this university has not yet provided enough Ukrainian graduates to oust the Russian, Jewish, and Czech teachers from the schools of P. K. R.; nor, which is very pertinent to Mr. Rhys Davies's analogy, enough cultural development in P. K. R. to persuade the Czechs to give P.K.R. that full autonomy whose details form part of the constitutional law of the State. Both Masaryk and the Governor of P.K.R. are strongly in favour of granting autonomy. Government lawyers have been for ages drafting legislation to carry it into effect. But the Agrarians, strong in the Government and still stronger in the administration of P. K. R., continue to think that the Ruthenians have not yet been "educated up to autonomy"; the National Democrats continue to press for Russian in the schools; the rest do nothing in particular about it; and the Ruthenians receive no autonomy, and even the priests go Communist. — Yours, &c.,

J. D. A. Barnicot, Laming Fellow, Queen's College, Oxford.

October 3.

(**The Manchester Guardian,** October 6, 1931).

ЖЕРТВА ТЬМИ.

У річці Горинь знайшли труп 18-літньої Кулини Тещук з села Гориньграду, рівенського повіту. Зпочатку підозрівали, що вбив її, а потім утопив, її наречений, 22-літній Петро Мойсевич. Його навіть арештували, але переведене слідство виявило, що він невинний. В дійсности справа малася так: Кулина Тещук, будучи в поважному стані, по намові Віри Войтюк з тогож села звернулася до нахорки Любови Чорної в селі Шудкові в цїли зігнання плоду. Знахорка вжила нечуваних способів — сказала випити з водою стрільного пороху чи якогось іншого вибухового матеріялу. Наслідки були страшні. Цей вибуховий матеріял порозривав нещасній тельбухи, спричинюючи смерть дівчини. Щоби затерти сліди злочину, перелякана знахорка разом зі своїм чоловіком винесли трупа Кулини з дому і викинули до Горині. Обоїх арештовано.

З ПРИСИПАНИХ ПОРОХОМ ПОЛИЦЬ

ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ.

„Погибоша аки Обри".
(Літопис).

В першім віці по Р. Хр. на території сучасної України панували Сармати, що остаточно знищили скитську державу. Сармати були дуже войовничим народом, бо навіть римській імперії довелося зазнати від них багато лиха. Серед Сарматів були два найбільші й наймогутніші племени: Роксоляни та Язиґи. Роксоляни сиділи на побережах Чорного й Азовського моря та в сточищах рік Дону й Дніпра, а Язиґи в сточищу Дунаю й Тиси. Дехто з істориків гадає, що в імени „Роксоляни" можна бачити слово „Рос", яким пізніще історики означили Славян, що утворили державу „Русь", себто Україну.

Роксоляни й Язиґи вели завзяту війну з Римом і на час навіть покорили собі Римлян так, що ті платили їм данину. Та в тій боротьбі Сармати підорвали свої сили й скоро впали під ударами Ґотів, що пройшли з Заходу. Східні Ґоти захопили землі між Дніпром і Доном, а Західні Ґоти між Дніпром і Дунаєм. Це були войовничі ґерманські племена, що утворили велику державу, котра від берегів Балтійського й Чорного моря сягала далеко на північ, підбивши під себе й фінські племена, що заселювали великі пристори теперішньої Московщини. Ґерманські племена були нечисленні, але добрі орґанізатори й войовники. Коли вони утворили таку величезну державу, то це свідчить про те, що вони тут знайшли постійно мешкаюче населення, а не пустині, чи лише кочові племена.

В IV віці по Р. Хр. на українські землі насунулися Ґуни. Вони покорили Ґотів, Сарматів і рештки Аланів, що ще боролися з Ґотами, зберігаючи свою незалежність. Східні Ґоти скорилися Гунам і ввійшли в склад їх війська, а західні Ґоти пішли в межі візантійської держави, а частинно за Карпати в середущу Европу. Решта колись могутніх Антів також скорилася Гунам і навіть зжилася з ними. Гуни, як менше культурний нарід, переняли багато звичаїв від Антів, які, по свідоцтву грецького письменника Маврикія, були гостинні, добре ставилися до чужинців, гарно будували свої хати й чисто їх тримали. Та лише між собою не мирилися, бо мали багато князів, які все воювали й провадили міжусобну війну. Чи не лишилося нам це в спадщині від Антів?...

Найбільшу могутність осягнула гунська держава підчас панування їх царя Атилі. Тоді її межі сягали від Райну до Волги й від Балтійського моря до Македонії. Та 453 року Атиля помер, а з тим заломилася могутність його держави. На сучасних українських землях залишилися постійні їх мешканці, розріжничковані племена ріжних народів, що чубилися поміж собою. Грецькі, римські, а особливо арабські історики ще в початках нашої ери згадують про ріжні славянські племена, що жили на сучасних теренах України. Ці славянські племена, як і всі інші племена Европи, вийшли з Азії й осіли в сточищах Дону, Дніпра, Дністра й Дунаю.

Та ось при кінці V віку по Р. Хр. на українських землях зявляються Болгари, що прийшли сюди знад берегів Волги. Вони захопили землі сучасної України й покорили собі славянські племена, що там жили. Деякі славянські племена посунулися далі на Захід і дійшли до Босфорського проливу, де осіли аж у Царгороді. Болгари не довго панували на землях України, бо вже в VI віці по Р. Хр. зявилися з азійських степів Авари, або Обри. Це був нарід дикий і жорстокий та войовничий, не меньше Гунів. В VII віці вони основували державу, що займала простори від Дону аж до Дунаю та теперішньої Чехії. Не довго вони там панували, бо в 796 році зазнали страшного розгрому від короля Франків, Карла Великого, а потім Болгари поволі доконали їх так, що Авари (Обри)) зовсім зникли з історії. Отож наш літописець, пригадуючи всі жорстокости й силу страшних Обрів, говорить: „погибоша аки Обри". Значить, загинули без ніякого сліду.

Та годі сказати, скільки народів пройшло „битим шляхом" через Україну й скільки загинуло їх без ніякого сліду, втолочених іншими народами в той битий шлях, або розчавлених на ньому походом все нових і нових побідників-варварів. Лише Славяни сиділи на тих землях споконвічно й переносили на своїх плечах отой страшний похід Азії на Европу, який кілька разів нищив Славян, здавалося без сліду. Археольоґічні розкопки додають те, чого історики не записали. Оті розкопки показують, що предки Українців, Славяни, сиділи на сучасній українській території ще на кілька тисяч літ до Різдва Христового. Вони, як той репях, міцно трималися свого ґрунту, щоби згодом опанувати його.

ВІДОЗВА

ДО ЗЕМЛЯКІВ З ВИТКОВА И РАДЕХІВЩИНИ.

Спільними зусиллями і жертвами розпочали ми будову нашої народної твердині, нашого **Українського Народного Дому** в Виткові Новім.

Дім цей стоїть уже під дахом. Та це значить, що ми щойно виконали трету часть нашої праці. Щоби цей Дім викінчити, треба ще доложити богато труду й гроша. Але все те зробиться. І мусить зробитися. Наше місточко мусить задержати український характер. А хто знає місцеві відносини й теперішнє положення нашого рідного краю, той зрозуміє і відчує, що це не легке завдання.

Наш **Народний Дім** мусить стати розсадником ідейности. Він мусить виховувати нове покоління до нової боротьби, а старе придержувати при давнім завзяттю.

Тому хай не забракне між Вами, Заморські Краяни, таких, щоби це допомогли нам тепер у тім святім ділі. Ми стараємося, як можемо. І знаємо, що й Ви там за морем не живете в гараздах. Та всі ми разом, лепта до лепти, рука до руки, а поміч буде й ми власним завзяттям і власними силами здвигнемо в нашім місточку памятник, за який вдячні нам будуть грядучі покоління.

Наша всіх мрія, це: **Свобода.** Та добудемо її тільки боротьбою і жертвенністю. Тому не відкажіться від лепти на докінчення нашого Народного Дому.

За Виділ Читальні „Просвіта"
в Виткові Новім:

Іван Клочко, голова; **Іван Мишуга,** секретар; члени управи: **Семен Іваницький, Онуфрій Дзьобан, Володимир Карплюк, Іван Цвікидевич.**

Французський поет Дебаро (1602—1673) їв раз у Велику Пятницю яєшницю на солонині. Коли за вікном ударив грім, поет відчинив вікно, викинув на двір тарілку з яєшницею та сказав:

— Стільки галасу за трохи яєшниці!

A SHORT HISTORY OF UKRAINE.

(Prepared by Stephen Shumeyko, LLB.)

COSSACK WARS BEFORE BOHDAN KHMELNYTSKY.

Under the leadership of Peter Sahaydachny the Cossacks became more powerful than they were ever before. The Polish government being engaged in another one of its numerous wars needed the help of the Cossacks and for that reason did not attempt to interfere with their freedom. All the Kiev section of Ukraine and that of leftbank Ukraine (east of the Dnieper) was in the hands of the Cossacks.

At this point it will be well worth while to digress for a moment and examine the Cossack organization at that time.

The Ukrainian Cossacks were a sort of a military state organization the center of which was strongly fortified position below the rapids of the Dnieper (the Zaporozh Sitch). The Sitch although being the center was ordinarilly populated by some few hundred Cossacks while the rest of the Cossacks were scattered over the Ukraine; but in times of war it was the focal point for the gathering of all of the Cossacks. The Zaporozh warrior state, compared by some to a religious order of knights (because of their compulsory celibacy and their wars against unbelievers), by others us most clearly what has always us most slearly what has always been the goal of the Ukrainian "political idea." In the Zaporozh, absolute equality of all citizens in all political and social rights prevailed above all else. All authority was vested in the General Assembly of the whole Zaporozh, and their decisions were enforced by elective officers who were, at the same time, officers of the army. The liberty of the individual was very great, but had to yield to the will of the whole. And when, in time of war, the General Assembly delegated unlimited dictatorial power to the highest official, the Hetman, it gave him a degree of authority with which the power of any one of the absolute rulers of Europe at that time could not compare.

The Cossack army was divided into "polks" (regiments) of about 1,000 men each, at whose head was the "Polkownyk." The "polks" were divided into "sotnyas" (meaning "hundreds" — companies) of about a hundred men each, headed by the "Sotnyk." The sotnya was further divided into "desyatky" (meaning "tens" — squads). At the head of entire army was the Hetman. In the absence of the Hetman the Sitch was governed by the "Koshowy". In addition there was the scrivener, and the "obozny" (quartermaster), and other officials of lesser rank. When a Cossack went to war he carried with him a musket, a sword and a pistol, together with the barest of necessities. The Sitch had its own artillery, band and its own flotilla of boats which were used in raids on the Turks and Tatars.

—o—

At that time the Cossacks chiefly engaged themselves in raids upon the Turkish land, even upon Constantinopole and Senop (on the Sea of Azov). In 1614 they entirely ruined Senop and caused damage to the Turks to the present equivalent of forty million dollars. The followin year in a flotilla of 80 boats they attacked the vicinity around Constantinople, the Capital of the Sultan, and also caused a great deal of damage. In returning home they were overtaken by Turkish galleys near the outlet of the Danube. In the battle that followed the Cossacks won, taking great numbers of prisoners. The Turkish galleys were sailed back by them to a Turkish fortress "Ochakiw" at the mouth of the Dnieper, and there, before the Turkish eyes, burned them all.

Naturally these acts together with other raids greatly angered the Sultan so that he warned the Polish king that if he did not take any action to stop these raids by his so-called subjects, that then he will declare war upon Poland. And so it happen in 1620 — the Sultan with a great horde invaded Poland. Zholkewski, the Pole who had previously massacred the Cossacks as already recounted gave battle to the Turks but was disastrously defeated, losing his own life in the bargain. The Turks retired but the following year invaded Poland again. A great fear overcame Poland — for they all knew that if the Turks succeeded this time then that will be the end of Poland. In desperation they appealed to Hetman Sahaydachny for aid. He aggreed to help them with his Cossacks only after Poland had made many guarantees respecting the Ukrainian liberties. Through his help the Sultan accomplished nothing and had to retire after making certain peace treaties.

A great rejoicing followed in Poland and all agreed that if it was not for the Cossacks' help Poland would have been completely ruined by the Sultan. But soon after Sahaydachny died, and the thankfulness of the Poles to the Cossacks soon died out also. Once more they began to scheme and act to reduce the liberties of the Cossacks, but the Cossacks did not give in an iota in their movement to further their independence. These clashes between the Poles and the Cossacks led to an open rift and finally, in 1625, to wars. In a battle near the present Kryliv and Krukiv, near the Dnieper, both sides lost a great deal of men. Negotiations began and the Cossacks agreed not to extend their organization beyond 6,000 men, hoping that in the impending war between Poland and Sweden the restrictions would naturally die out. And so it happened; Sweden declared war upon Poland. After this war Poland once more, in 1630, attempted to subdue the Cossacks but this time even with less success than before.

Shortly after the Polish king Sigismund died his son desired to live peacefully with the Cossacks, hoping thereby to gain their aid in his future wars. However, the Polish nobility had no mind to engage in other wars; its chief concern was the subjugation of Ukraine for their personal profit. By bribing some of the Cossack "registered" leaders they caused dissention among them and as a result thereof were able to place Polish garrisons throughout Ukraine. This further intensified the feeling against the Poles and a revolt occurred in 1637. The revolt was not successful and the Polish leader Potocki, in the typically cruel Polish style hung and beheaded all those Ukrainians who had taken part in the revolt for independence.

The following spring the Cossacks revolted and this time were more successful for some time until they became surrounded by a numerically superior Polish army. For six weeks they defended themselves successfully, killing many Poles, but finally had to surrender becase of lack of provision and ammunition. The Poles being greatly angered at these two revolts perpetrated a great many atrocities throughout Ukraine in revenge. Not wishing to entirely do away with the Cossacks because of their great usefulness to them they made up their minds to place such restrictions on the Cossacks so that they would always be under their control.

All the higher Cossack leaders were replaced with those subservient to them. They again registered all the Cossacks and those who were not registered were not recognized as being Cossacks any longer by them. Again they installed Polish garrisons throughout Ukraine — in an effort to police the Cossacks. The Zaporozh was taken over by them and garrisoned with registered Cossacks only. Assurredly — it now seemed that Poland had finally subdued the Cossacks and with them Ukraine.

(Next installment — Bohdan Khmelnytsky).

Д-р А. Т. Кібзей

ДЕЩО З МЕДИЦИНИ.

(4)

(Увага: Від довшого часу друкує „Свобода" фейлєтон з обсягу медицини. У доповненню до цього будемо поміщувати час від часу відповіди на запити читачів у справах ріжних хоріб.

Читачі, що цікавляться медициною, та взагалі сими писаннями, а хотіли6 щось запитати, мають писати до: Dr. A. T. Kibzey, 11903 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich.

Питання та описи всяких домагань треба писати чисто, ясно і коротко. При сім подати вік, як довго вже хорий, опінію лікарів, коли вже хто лікувався і де, причину недуги, якщо відома і т. д. Коли хто не бажає собі, щоби його імя було друковане у відповідях, треба це зазначити в листі).

Ню Йорк, Н. Й.

Впов. Пане Докторе!

Від довшого часу я маю клопоти з жолудком. Щоб я не їв, спричинює здуття, себто гази, а часом навіть глухі болі. Медицини не беру, бо боюся, щоби не було гірше. Прошу напишіть мені, що робити, щоби полекшало.

Найбільша біда, що мої кишки дуже вразливі. Не маю тепер одної години такої, щоби їх не відчував. Як не гонить мене, то здуває. А жию тихо й малощо їм. Треба отже щось заживати на їх успокоєння і проти газів. Мені здається, що то груба кишка є цілим нещастям.

Скажіть теж, чи добре брати масажі на кишки, чи тільки їх вигрівати, що мені робить час від часу хіропрактор. Огріває лямпкою й легко зверха натирає грубу кишку. Що властиво їсти, а чого особливо вистерігатися?

Я знаю, що я маю катар кишок, але він ніколи не давався мені так дуже взнаки. Принаймні якийсь час в день, чи в ночі я мав спокій, а тепер ніколи.

Дякую за відповідь і остаюся з поважанням

Б. Яворський.

Відповідь.

Дуже важним є при описанню недуги подати вік, заняття й точний опис проявів хороби, себто, коли болі зачинаються, перед їдою, чи по їді, як за скоро по їді і т. д. Таксамо щодо газів — по якій їді більше здуває, та яка пожива більше вразлива і т. д.

З Ваших описів трудно зробити діягнозу. Одначе припускаю, що Ви хоруєте на так званий жолудковий катар, що, розуміється, переноситься на кишки. Можливо також, що Ваші обяви є початки жолудкового боляка, або часом і рака. Без точного опису та оглядин трудно вгадати, на яку недугу Ви якраз запопадаете.

Моя рада для Вас є: піти до доброго, совісного (найліпше до нашого українського) лікаря і датися старанно оглянути. Правдоподібно, що у Вашім випадку добре булоб взяти т. зв. „Екс Рей" або просвітлення проміннями Рентґена. Без цього, зробити діягнозу трудно. По оглядинах і т. д. лікар з певністю приписше Вам відповідну медицину, дієту і все, що треба.

Ви не знаєте якраз, чи то лише кишки, чи жолудок, чи навіть печінка є заатаковані. Масажі на кишки не шкодять. Однак у випадках, де є боляки, або рак, вони можуть бути навіть шкідливі. Та про все те порадьтеся лікаря.

Д-р А. Кібзей.

—o—

Филаделфія, Па.

Впов. Пане Доктор!

Порадьте мені, що маю робити з моєю 6-літньою Марусею. Щось сталося нагло і вона храмає, тягне одну ногу за собою, та не може рівно ходити.

З поважанням

Н. Рибакова.

Відповідь.

Що Маруся храмає на одну ногу, то це може бути наслідком недуги, що спричинює калікування або параліж.

Першою такою хоробою є звичайно т. з. Діточий Параліж, або по вченому „Інфантайл Парилизиз" (Поліомайлайтис). Багато дітей занепадає на сю недугу в теперішний час. Звичайно дитина захоріє — скаржиться на біль голови та шиї або карку. Зпаста вомітує та нарікає на болі в жолудку, в крижах і є загально ослаблена. Горячка часом вища або нижча, звичайно від 100° до 102° Фаренгайта.

Та така слабість в 2—3 днях, а найдовше за тиждень перебігає, дитина виздоровлює і зачинає ходити, а тут раптово мама зауважує, що дитина криває на одну ногу...

Трафляється часами, що дитина хора малощо, так, що навіть і до ліжка не кладеться, а потім в тиждень, два, ми зауважуємо, що дитина храмає та має одну, або обидві ноги спаралїжовані, а часом руки.

Є се недуга спричинена маленькими галапасами, що звичайно через ніс входять до мозку, а посуваючися дальше вниз до хребетного стриження, нищать нерви, що контролюють мускули в ногах і т. д. І звідси те кривання та параліж.

Другою хоробою можуть часом бути початки діточих сухіт, що звичайно зачинаються та атакують ноги в клубах. Дитина така звичайно хирлява. Родичі її є часто сухітники, або сухоти є в родині.

Вам конечно треба піти до лікаря, щоби він оглянув Вашу донечку та зробив певну діягнозу. А тоді він з певністю припише Вам і лікування.

Д-р Кібзей.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАНІВ СИН.

(66)

Кілька вечорів дівчина розповідала Бейнесови про своє життя та пригоди в джунглях. Вона по кілька разів переповідала дещо з пригод, бажаючи якнайдокладніше пояснити йому своє минуле. Та було одно, що найбільше хотів знати Бейнес, а саме: життя її з Кораком. „Хто це такий Корак?" — запитав він. Меріем, усміхаючися, сказала: „Зпочатку я думала, що він малпа, але тепер я знаю, що це була людина".

—o—

„Він був вашим.. гм.. приятелем?" Дівчина подивилася йому прямо в вічі й відповіла спокійно: „Ні, він був для мене як рідний брат. Корак був лише Кораком!" Тут вона знову замислилася й пригадала, що ще ніколи не думала про свої взаємовідносини з Кораком. Бейсон більше нічого не розпитував і також задумався. Він думав про своє гарне помешкання в Лондоні, а Меріем про джунглі.

—o—

Наступного вечора в домі була забава. Меріем багато танцювала з Бейнесом, а потім вони пішли на веранду, де при освітленню тропічного місяця Бейнес розповідав дівчині про Париж, Лондон, і взагалі про життя в цивілізованім світі. Знову вони задумались обоє. Перериваючи довшу мовчанку й непорушність, Бейнес обняв дівчину: „Я люблю тебе!" — говорив він. Меріем не відповіла нічого.

—o—

„Скажи, чи ти любиш мене?!" — гарячо допитувався Бейнес. Він хотів поцілувати її. Перед очима Меріем у цю мить повстала картина, що ніби це вона з Кораком у джунглях. Вона відскочила геть від Бейнеса. „Лишім це, — відповіла Меріем, — я ще замолода, щоб виходити заміж". Бейнес був уражений цим, бо він і не думав про одруження з дівчиною з джунглів. Меріем лишила Бейнеса. Він іронично посміхнувся їй у слід.

—o—